ч. 263 (13.462). Львів, субота 7. жовтня 1933. Poczlowa oplata zaplacono ryczaltem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччо 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ґеній чи мізковий трест?

(Кореспонденція з Америки).

Ню-Йорк, 22. вересня 1933.

Наскільки можна зрозуміти декого з наших добродушних людей, що надіються все на якусь ненадійну силу, в творенні української держави, або хоч у звільненні себе від теперішнього, то вони мріють про появу якогось українського лицаря, що візьме на себе шапку-невидимку і розторощить противників на порох. А тоді „встане Україна".

Якось, нехотячи, подібні мрії леліють і деякі наші революціонери, яких ідею можна би зясувати в такій формі: треба нам нового ґенія-Богдана, що візьме за чуба всіх непокірних індивідуалістів, найме якихсь татар, вбє декого на паль і створить українську державу.

Коли перша й друга мрія може виглядати на сарказм, то всетаки чуємо поважні голоси, що нам треба ґенія, а поки він зявиться, ми ніщо не всилі вдіяти. І тому чекають на ґенія.

Фахові письменники-психіятри віддавна слідять за правилами, згідно з якими можна виховати ґенія. Евгеністи мріють про цілу породу ґеніїв і тому придумують правила плекання ґеніїв від самого ембрія. Але є ціла група письменників, які прийшли до висновку, що в ґенію є дві індивідуальности: першорядна, отже нормальна і другорядна, ґеніяльна. Перша живе правильним, людським життям, а друга творить в екстазі-трансі. Але все мусить бути вищий мозок.

Якже ті ґенії поводяться в клініці життя? Отже кажуть: ґеніяльні твори повстають з ріжних спонук. Найчастіше під впливом алькоголю. Часто, ба навіть звичайно, під впливом токсин туберкулічних, а деколи під діланням якихось мікроб. Кожний ґеній є свого роду виском, а не зродженим серед правильних відносин. Більша частина із них походить з нижчої породи, отже не з кругів, якими займаються евгеністи.

Правда також, що історія людства твориться людьми невропатичного походження. Але події не відбуваються, як хтось собі це бажає, лише їх творять люди, котрі ніщо іншого не могли зробити. Отже, напр. Наполеон міг лише зруйнувати Европу, але ніхто не міг випродукувати Наполеона з такою ціллю. Це тільки про ґеніїв, що довершують переворот у політичнім світі. Про інших ґеніїв можна говорити ще більше, але це розминалось би з темою статті.

Коротко: мусимо прийти до висновку, що надії на ґеніїв, яких ми сьогодні потребуємо, безцільні. Зате дехто підсуває думку: „А може ми маємо саме таких ґеніїв, але не вміємо їх оцінити? Може отсі великі критики-комбатанти, що то видять самі темні сторінки сучасної української історії, це саме ті вимріяні ґенії?"

Якби навіть так було; якби ті талановиті люди, що займаються абстрактною критикою та льоґікою навіть і були ґеніями, то вони хіба добрі на будуче. Це зовсім проста справа: занадто великих людей співчасне покоління не розуміє і їх каменує. Вони можуть бути джерелом натхнення для майбутніх поколінь, але для теперішніх практичних діячів вони непридатні. Бо що з того, що хтось там бачить плями на сонці? Чи сонце через те має перестати світити? Воно мусить дальше сповняти свою функцію, як досі, з тими самими плямами, що ми їх навіть голим оком бачимо.

Коли ми нераз говоримо про потребу великих людей, то з цього не виходить, що всі ті люди мусять бути високо вчені. На шикаговській виставі, в „Палаті Знання" виставили „дерево знання". Там почерговані ріжні науки. Головним коренем знання є... математика. Отже уявім собі націю, чи державу, на чолі якої стоять найбільш учені професори математики, хемії чи фізики, бо ті ділянки споріднені з математикою. Але про німецького сідляра Еберта, першого президента Німеччини, чи про Штреземана, кожний говорить як про велику людину, хоч у часі укладання Ваймарської конституції загально казали, що в Німеччині ніхто не доріс до вимог хвилини.

Виходить, що практичне життя вимагає від людей праці чогось іншого, ніж напр. абстрактної льоґіки. Льоґіка практичних народніх робітників ходить зовсім іншими дорогами ніж льоґіка фільософів, замкнених у чотирьох стінах або заглиблених у книжках у бібліотечній лябораторії. Практичне життя потребує розвязки безупинно напливаючих питань, переборювання труднощів, шукання засобів рятунку з нераз безвихідного положення. І великими в таких випадках стають ті „малі люди", що вміють зарадити лихові.

Американська економічна кріза за часів Гувера дійшла до того, що вже ніхто не вірив у можливість зміни відносин. Прийшов маловідомий у світі чоловік, не ґеній, не велитень, не силач, ба навіть каліка, бо носить на собі сліди паралїжу, Френклін Д. Рузвельт. Зате він був усе при роботі і вмів збоку обсервувати положення краю. Він повишукував найспосібніших практичних діячів, а не теоретиків і створив біля себе „трест мізків". Навіть у протилежному таборі говорять, що він створив ґеніяльне діло: положив основи під відбудову цілого громадського американського життя.

Здавалося, що головною причиною нужди в Америці була економічна кріза. На ділі біда лежала в безвиглядности на якунебудь зміну. Але коли пішла агітація в пресі; коли пішов поклик до церков; коли почали влаштовувати прилюдні маніфестації — нарід віджив. Економічно він майже ще так само стоїть, як перед пів роком. Але надія на зміну викликала таке підбадьорення духа, що тепер люди майже не відчувають злиднів, хоч вони такі як і були.

Чому? — Бо знайшлися провідні одиниці з правильним мізком, що уложили плян відбудови і цей плян подали до прилюдного відома. Плян має своїх критиків, але він дає щось на місце нічого.

Український нарід під теперішню пору повинен спромогтися на свій власний „трест мізків". Прецінь нема в нас таких засадничих противенств, щоб один і другий добре думаючий чоловік не міг зійтися зі своїм противником. Межі ми собі не переорали, кістки з горла один одному ще не потребує видирати, від влади ще ніхто нікого не усунув, бо своєї влади не маємо і т. п., то яка є перепона до створення вищого інтелектуального синедріону практичних народніх робітників?

Чому не маємо створити школи практичного політичного життя для себе самих? Чому змагатися лише між самими собою? Чому з нашими аспіраціями не вийти на міжнароднє форум і там не спробувати успіхів? Чому не приготовляти людей, які спосібні були би обняти керму національних справ „у слушную годину"?

Все те можна передумати тепер. Ліпше залишити мрії про ґенія-велитня, а розвивати свої сили у всіх ділянках згідно з пригадкою колишнього ґенія:

„Мовиш: Де нам взять Богдана? — Тільки ти придатним будь... А Богдан прийде як сума наших змагань, наших сил!"

С. Демидчук.

За пошанування української мови.

Волинь, 3. X. 1933.

На ґрунті української мови при полагоді справ в урядових і самоурядових інституціях на Волині трапляються щодня сотні інцидентів.

Появляються ці інциденти й взагалі ця вся мовна аномалія ріжними обставинами: легковажним трактуванням мовного закону з 1924 р., „забуттям" про нього, відсутністю ясної і точної інструкції урядовим і самоурядовим службовикам, на керманичів інституцій та службовиків призначають людей з польських областей та таких, що вперше чують українську мову, і т. д.

Над усім цим бере гору прищеплена шовіністичною пресою та політичними колами нехіть, а навіть ненависть до всього українського.

І ось коли українець озветься в урядовій чи самоврядовій інституції по українськи, за дуже малими винятками, зустрічається з ворожістю. Одні вважають українське слово за непошановання інституції, а навіть демонстрацію й протидержавний вчинок; другі приймають це за особисту образу й відповідають нехіттю або й обуренням; треті ставляться до цього явища, як до познаки нижчости й дикунства інтересанта та нехіть до „культури" й т. д.

При таких ріжних підходах до справ українських громадян, зрозуміла річ, не може бути обективности. І справді — на диво — дуже часто полагода справи залежить не від правних, приписових підстав, а від того, якою мовою звернувся українець у своїх справах. Доводиться — таксамо на диво — чути навіть від українських адвокатів: мовляв, щоб не попсувати... краще не писати по українськи. І так писане право починає поволі заступати „право" неписане — право мови.

Не кажемо вже про ріжні „поучення" й ріжні прикрі та гострі завваги й докори, що їх доводиться вислуховувати українцям, коли звертаються по українськи. „Чому не говорите в уженндовій мові?" „Прошу говорити по польськи." „Не розумію" — це ще найделікатніша відповідь. Селянам, звичайно на „ти", доводиться вислуховувати ще такі додатки, які годі тут повторити.

Яку реакцію викликає в масах подібне трактування української мови найчастіше в громадських урядах, маґістратах і серед нижчих функціонарів поліції, доміркуватися неважко.

Але найхарактеристичнішою річчю є розбіжність щодо трактування української мови вищими й нижчими чинниками, в відозвах і

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawne-
go! Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w skła-
dzie S. O. W. Madyński jako przewodniczący, S. O. A.
Jagodziński i Dr. J. Locker jako głosujący w sprawie kon-
fiskaty Nr. 255 czasopisma „Dilo" z daty Lwów dnia 29. 9.
1933 do Sygn. VI 1 Pr. 457/33 na posiedzeniu niejawnem
w dniu 2. października 1933 po wysłuchaniu zdania Pro-
kuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia:
uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 28. 9. 1933
przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie czaso-
pisma „Dilo" Nr. 255 z daty Lwów dnia 29. 9 1933 zawie-
rającego w artykule Z sudowoji zali w całości znamiona
wyst. z art. 127 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu
i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechnie-
nia tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowie-
dzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orze-
czenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym nume-
rze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu
pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust.
druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za
przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie!
Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na
celu tendencyjnem omawianiem zarządzeń sądu w czasie
toczącego się procesu zlekceważyć Urząd wymiaru spra-
wiedliwości. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 33
ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.
Przewodniczący Madyński w. r. Protokół. Turkiewicz w. r.
Za zgodność Janowicz st. sekretarz.

при особистій полагоді справ. Відозви до населення про „позички", датки, участь у національних святах і т. д. бачимо й українською мовою; але коли громадянин звертається в своїй справі тою самою українською мовою, зустрічає те, про що сказано вище.

Перед кількома тижнями волинський воєвода Т. Юзефський обїжжав деякі місцевости. Між іншим мав бути в Киверцях. Війт — поляк Оліва, наказав селянам витати воєводу й обовязково по польськи. А за пару годин спішно прибуває командант постерунку й наказує витати тільки по українськи. Сам-же воєвода балакав з селянами по українськи. А в той-же час у інших місцях українські селяни вислуховували грубі образи за вживання української мови.

Чи не приклади це дивної аномалії? Чи не пора вже раз почути про якусь ясну інструкцію для службових чинників про ролю української мови в державних і самоурядових інституціях? Чи не слід оберігти мову населення, що складає 80 відс., від глузування, зневаг і нехтування?

Але в першій черзі цього повинні домагатися самі українці повсякчасно й на кожному місці.

Senex.

У справі протестаційних віч.

Як слід і було сподіватися, комуністи з приводу голодової трагедії почали свою контракцію. Адже ствердження факту голодової смерти міліонових мас у царстві більшовиків було несподіваним ударом для більшовиків. Вся довголітня їхня пропаганда про вищість комуністичного ладу над капіталістичним світом бере в лоб. Скільки зусиль, скільки енергії, часу, гроша витратили більшовики на цю свою пропаганду в цілому світі! Пригадаймо теж тезу, в яку сам Ленін і Троцький і ціла комуністична партія довгий час свято вірили, а саме, про конечність світової комуністичної революції, про те, що комуністичний лад не вдержиться лише в одній державі, а мусить або опанувати цілий світ, або впасти.

Нарешті слід мати на увазі, що комунізм це не лише політична й економічна теорія, а у відріжнення від інших партійних програм стала для своїх вірних новою релігією. Цим пояснюється, чому з такою жорстокістю і фанатизмом поборюють комуністи всяку іншу релігію і всі інші національні, культурні та політичні святощі людини. Як колись, у часі появи Магомета його нові прихильники з радістю йшли на смерть на славу ісляму, так нині комуністична молодь свято вірить в єдиноспасенність комунізму. І ось нагло цей храм нової релігії, якої проміння мало огріти весь світ, починає хитатися у своїх основах.

І ось причина, чому більшовики мусять заперечувати самий факт істнування голоду на Україні, чому за ніяку ціну не пустять чужоземних кореспондентів на територію України, чому у свій час, в голодові дні 1921 р. не дозволили вони на міжнародню рятункову акцію на теренах голоду у південній Україні і Приволжі.

Це все треба, на мою думку, розяснювати на вічах, щоб зрозумілою була контракція комуністів, чому вони не хотять признати самого істнування голоду на Україні. Бо часто наші люди по своїй гуманній вдачі не можуть собі уявити, як можна довести до голодової смерти міліонові маси і з сатанічною байдужістю придивлятися до їхньої смерти, а що більше, забороняти іншим рятувати конаючих. Крім того і час робить своє.

Під першим свіжим враженням страшної події люди безсумнівно вірять, але згодом щезає безпосередність відчуття, інші події звертають увагу. Людина зачинає звикати до найстрашнішої навіть події, а згодом розум що раз сильніше веде свою скептичну роботу. Є й серед нашого народу одиниці, що, як Тома невірний, часом не вірять власним очам. Є й такі „мудрагелі", що з охоти пописатися своєю оригінальністю йдуть наперекір загальній думці і вносять баламуцтво в маси.

Так витворюється поволі підхожий ґрунт для контракції. Здається, що комуністи, які зразу притихли були, нині вже переходять до контратаки, тим більше, що поїздка колишнього французького премієра Еріо, якого обдурили комуністи, показуючи йому „патьомкінські" села, сильно йде їм на руку. Свою контракцію більшовики починають надзвичайно зручно. Вони зачинають від сіл, де раніше були сильні або москвофіли, або сельробівські настрої. Далі до своєї роботи вони стараються притягти особи, що досі не мали комуністичної марки. Ті люди за спеціяльною нагородою мають лише одно завдання — поборювати вістки про голод на Україні — більш нічого. Нарешті, в праці своїй комуністи стараються використовувати навіть такі почування, як національна амбіція.

Чи могла би пасивно, без повстання, переносити свої голодові муки Велика Україна, що кілька літ — в початках більшовицької влади, вела з нею збройну боротьбу, Україна батьківщина Запорожських січовиків? — підшептують комуністичні агенти — і ті хитрі слова починають ділати.

Очевидно, цим не вичерпуються способи більшовицької контракції.

Але вже час і нині звернути увагу на спроби комуністів викликати недовіря до вістей про голод на Україні. Тому слід на протестаційних вічах порушувати і справу достовірности вістей про те, що діється на Радянській Україні. В тій справі треба теж покликатись на акцію католицької церкви (делегація св. Отця, пастирський лист наших владик, лист австрійського кардинала Інніцера), на такуж акцію протестантських церков, на акцію Конгресу національних меншин (резолюції і меморіял секретаря Конгресу Аменде), на акцію II. соціялістичного Інтернаціоналу, на голоси і фотографії закордонної преси, на лист б. посла Волинця, тощо. Але цього мало. Дуже корисним було би, якби на протестаційних вічах виступали очевидці-втікачі з більшовицького раю — і ділились зі слухачами своїми безпосередніми враженнями і переживаннями. Це їх національний обовязок і добра нагода поборювати це зло, від якого самі натерпілись. Добре теж було би, якби на віча приносили наші люди листи, що прийшли з Великої України. Ці листи можна було би зберігаючи в тайні підписи відчитувати. Навіть варто, щоби забирали голос люди з ріжних сіл, щоби ствердити, що до їхнього села прийшли такі листи, які описують страшні події на Рад. Україні. Словом, наскільки комуністи стараються заперечити істнування голоду на Рад. Україні, настільки нашим обовязком є висвітлити цілу правду.

Посол Сергій Хруцький.

—o—

Німеччина не хоче війни.

ПАРИЖ, 5. 10. ПАТ. Відомий публіцист Завервайн оголошує в „Пті Суар" розмову з пруським премієром Ґерінґом. Ґерінґ заявив, що Німеччина не хоче війни. Франція і Німеччина не можуть прямувати до взаїмного винищення. Нюдна війна в минулому до того не довела і не доведе в майбутньому. Німецький нарід не розпічне війни, бо за мало має до виграння, а багато до втрачення. За шмат території, говорив Ґерінґ, також не будемо битися, але проти ворога, що хотів би нас знищити, будемо вести війну до останньої людини. Ґерінґ зазначив, що заборонив співати стару німецьку пісню „Зіґрайх вольлен вір Франкрайх шляґен". Дальше пруський премієр доказував потребу мати дефензивну зброю, особливо летунство. Він хоче зреформувати німецьке комунікаційне летунство і заступити старі літаки, що не ґарантують безпеки, новими моторовими апаратами. Німецька молодь мусить освоїтися з летунством. Тому Ґерінґ підтримує спортове летунство, яке не має нічого спільного з приготуваннями до війни. Вкінці висловив думку, що крайня пора зліквідувати непорозуміння, які ділять Францію і Німеччину. Одначе це дуже трудне і вимагає великої цивільної відваги, потрібної до поборення деяких упереджень. Ту відвагу і засоби до того має канцлер Гітлер, який може приняти на себе відповідальність за дефінітивну розвязку цього завдання.

—o—

За підпал Райхстаґу.

Після 4-денної перерви 5. ц. м. відновлено в Ляйпціґу процес проти Ван дер Люббе і тов. за підпал райхстаґу. Переслухано обв. Торґлера, який оповів подрібно, що робив у дні, коли підпалено райхстаґ. На те Ван дер Люббе заявив, що Торґлера зовсім не знає та що його в райхстаґу того дня зовсім не було. Він сам підпалив райхстаґ, ніхто йому не помагав. Предсідник відчитав зізнання свідків, які ствердили, що Торґлер критичного дня розмовляв з ріжними особами на коридорах райхстаґу. Торґлер все те виясвив.

—o—

ЛІТВІНОВ І ВОРОШИЛОВ ПРИЙДУТЬ ДО ПОЛЬЩІ?

Є чутки, що в повороті зі Женеви до Москви задержиться три дні в Варшаві комісар закордонних справ СРСР Літвінов. Небаром потім мін. Бек поїхав би з ревізитою до Москви. Опісля відбулися би відвідини журналістів. Кажуть теж нібито начальний командант червоної армії Ворошилов прийде до Польщі в листопаді, а Пілсудський до Москви.

—o—

Виміна політичних вязнів.

Міжнародній Комітет Червоного Хреста у Женеві на бажання Польського Червоного Хреста вислав до Литви письмо відбути конференцію в справі виміни політичних вязнів між Польщею та Литвою.

—o—

Змцнена правна охорона.

БЕРЛІН, 5. 10. ПАТ. Державний кабінет ухвалив учора закон, що вводить змінену правну охорону представників судейського уряду, членів армії, поліції, штурмових відділів, штальгельму і функціонарів гітлерівської партії. За замах на ті особи грозить кара смерти або довголітня тяжка вязниця. Подібні кари передбачені за видавання або спроваджування із заграниці протидержавних друків.

Крім того кабінет приняв закон про управильнення журналістичного звання, що впорядкує умовини праці і правне становище журналістів. Союз німецької преси як центральна організація в Німеччині одержує характер правно-публичної інституції.

—

Франція грозить Німеччині силою.

З Льондону зачувати, що мін. Саймон завіхав свою подорож до Женеви, довідавшись, що канц. Гітлер ставиться до розброєних проєктів відмовно. Засідання президії в дні 9. ц. м. має обмежитися тільки до відложення розброєвої конференції на найближчий час.

„Еко де Парі" довідується, що Німеччина на розброєвій конференції зажадає: 1) признання їй права до будови літаків з бомбами, 2) права до дефензивної зброї і 3) права до фортифікації східних кордонів.

Гітлер, кажуть, звелить німецькій делеґації, щоби покинула салю нарад конференції, та мін. Нойрат цьому противний, уважаючи такий крок ризиковним.

Якщо до порозуміння не прийде, Франції не лишалосяб нішо інше, пише згаданий часопис, як зробити вжиток з ґарантій, які дає сила.

—o—

Жидівська справа в Союзі Народів.

На засіданні комісії Союзу Народів англійський делеґат спротивився німецьким провокаціям в справі національних меншин. Доторкнувшись жидівської справи в Німеччині критикував німецьку концепцію, оперту на теорії чистоти раси. Також мін. Бенеш критикував німецьку меншинну політику. У відповіді на це німецький делеґат Келер зазначив, що жидівської справи, як чисто внутрішньо-державної не можна обговорювати як справу меншинну.

—o—

Зїзд румунських німців.

БУКАРЕШТ, 5. 10. ПАТ. В Сибіні відбувся зїзд румунських німців, що виявили гітлерівські виливи. Всі промовляли в національ-соціялістичному дусі. Румунська преса обурена недопущенням румунських журналістів на салю нарад.

—o—

ЮГОСЛАВЯНСЬКИЙ КОРОЛЬ У ТУРЕЧЧИНІ.

СОФІЯ, 5. 10. ПАТ. Югославянський король Олександер із жінкою виїхав учора з Евксіноґраду до Стамбулу. Стріча югославянського короля Олександра та болгарського короля Бориса була дуже щира.

—o—

ВІЙСЬКОВА ДИКТАТУРА.

ГАВАНА, 5. 10. ПАТ. Втрати, спричинені бомбардуванням готелю „Націонал", оцінюють на 150.00 ам. дол. У політичних колах думають, що небаром на Кубі буде військова диктатура.

—o—

Гураґан над Кубою.

ГАВАНА, 5. 10. ПАТ. Над Гаваною перейшов учора гураґан, сполучений з хмароломом. З того хотіли скористати грабіжники, що кинулися плюндрувати склепи. Двох грабіжників застрілили вояки, яким звелено стріляти до бандитів.

—o—

Розправа за вбивство Голувка.

Тринацятий день розправи.

(Від нашого кореспондента.)

КАРАКТЕРИСТИЧНА ПРОМОВА ПРОКУРАТОРА.

Промова прокуратора тривала вчора 3 і пів години. Закінчилася покликом до присяжних суддів потвердити всі головні питання. Не розвіяла всіх навислих над справою сумнівів та оставила недосказаними всі недосказн. Цікавим було порівнання Барановського до Азева: Азев, мовляв, крився зі своїми звязками з поліцією, а Барановський афішувався. Всеж, постать Барановського надалі остала несамовитим знаком запиту. Уступ, в якому казалося про непричасність влади безпеки (Івахова) до провокаторських учинків Барановського, прокуратор відчитував, з чого видно, що був той уступ дуже детально стилізований. Скінчилася промова 5.30 попол.

Промова заступника вдови по Т. Голувкові, адв. д-ра Шурлея.

ЕНДЕЦЬКІ НАПАСТИ НА УКРАЇНЦІВ.

Велику першу частину своєї промови присвячує промовець особі Тадея Голувка, яку ідеалізує, насвітлюючи поодинокі етапи його життя і діяльности. Стверджує, що та діяльність дала науку, що „нема оправдання для ніякого винародовлення: де є лише один поляк там є Польща..."

Переходючи до справи вбивства промовець не має ніяких сумнівів, що „вбивники Голувка є відомі." По черзі переходить усіх обвинувачених (додаючи до них на першому місці Біласа й Данилишина) та кожного з них обвинувачує. „Роля Барановського є більше скомплікована і заслуговує на більшу увагу. Тут треба зазначити, що він достарчив знаряддя злочину, дав револьвер, який послужив до вбивства..." „Отже маємо дві групи винуватців. Безпосередні виконавці — Білас і Данилишин, помічники — Буній, Мотика і Барановський. Але маємо дальший чинник, організаційно вищий, який є винуватий того вбивства, а є ним Михайло Гнатів. Буній, Мотика і Барановський були помічниками злочину, Білас і Данилишин злочин доконали, а Гнатів наказав убивство... Виконавці вбивства є відомі, творять вони цілість організаційно звязану і названу групою Гнатова. На Гнатові кінчається ряд відомих винуватців вбивства Голувка. Але понад Гнатовом є ще хтось, від кого він директиви діставав..."

Але хто ту директиву дав? „І тут починається ряд здогадів." „Даремними є зусилля, щоби розвязати нині ту загадку, коли не розвязав її такий геніяльний слідчий суддя, як Юзеф Скуржинський."

„Здогади йдуть у першій лінії в напрямку провокацій і скермовані проти Барановського. Моральних перешкод тим здогадам протиставити не можна. Одиниця, яка пропонує себе супроти свідка Соханського звести з цього світа людину, та яка супроти свідка Галляса — вбити і втопити молоду дівчину, така одиниця з подвійним обличчям може бути посуджена в усьому..." Але промовець не вірить у концепцію вбивства провокаційного. „Зовсім темно з тої сторони і не розяснило тої темряви навіть зізнання п. Івахова, який з титулу своєї посади мав вгляд у всі нитки публичної безпеки та небезпеки. Не зважаючи на наші сподівання, нічого нам той свідок не виняснив.

В дальшому промовець гостро атакує Івахова, „який знав так багато, як ніякий свідок, бо знав навіть думки Голувка, знав, що Голувко не хотів би стати воєводою, про що навіть не знав сам Голувко. Знав пляни Голувка, до чого не був зобовязаний, а не знав плянів Барановського і його товариша Гнатова до чого був зобовязаний. А-е якже ми були би вдячні за виснення, чому п. Івахів уважав справу вбивства Голувка службовою тайною і спершу відмовив виснень слідчому судді з того титулу". Промовець пояснює собі становище Івахова на розправі тим, що Івахів не хотів признатися, що впродовж літ давав себе Барановському обманювати. Щоби Івахів міг безпосередньо грати ролю у провокаторській грі — це промовець виключає через доказ негативний: „Мусимо ствердити, що на повстання того злочину з провокації не маємо доказів". Промовець оспорює тезу, що це вбивство було радше полякам потрібне, бо — мовляв — оправдувало екс пост пацифікацію і влекшувало Польщі справу в Лізі Націй. Промовець уважає це „інсинуацією". Наївністю думати, що колиб українці прийшли зі скаргами до Ліги Н. на пацифікацію, то Ліга Н. розніжниться і пацифікацію осудить, а коли поляки вкажуть на вбивство Голувка, то Ліга Н. відразу їм пацифікацію вибачить і вбивство осудить...

З черги займається коротко концепцією комуністичного авторства трускавецького злочину. „Хоча цей здогад має прикмети імовірности, а проте не є нічим іншим, як лише здогадом". „Здогади треба залишити здогадам, а нам не вільно тратити з очей доступної нам правди, вловимої і доказаної, правди фактів".

„Затемнювати справу через пошуканку винуватців, коли винуватці є, та через натиск не на виразне обличчя вбивства, а на якісь утаєні його пружини, це зручна тактика, тому, що відвертає увагу від фактів і звертає її на імлисту дорогу фантазії". „Чи вбивство видумав провокатор, чи рішено його в комуністичних низах УВО, чи наказано з Берліна чи Москви, вжито до його виконання ОУН". Після того промовець намагається доказати, що вбивство „не було ділом загорільців", лише було це діло, переведене на зимно, після вирішення його всіми ланками організаційної єрархії".

В дальшому промовець **страшенне гостро накидується на посла Луцького,** імпутуючи йому, що він признає „розумні вбивства", та під адресою посла Луцького звертаючи всі претенсії за здогадне мале протиділання української легальної політики й усього українського громадянства вчинкам терору ОУН. За ту ненависть відповідальними є не лише ті, що це витворюють, але й ті, які з нею не бориться, що її діла освячують панахидами". „Пацифікації промовець протиставляє терористичні акти ОУН. Аналізуючи (по свойому) явище українського підпілля, промовець вважає найгіршим її моментом конспірацію, яка „витворює конфідентів, які вироджуються у провокаторів".

Остання частина промови п. Шурлея була наскрізь політичною. Це була просто **ендецька вічева промова, якої підставою було повне незнання найбільш суттєвих справ української дійсности, повне незнання української історії та історії української політ. думки.** Для характеристики „науково-політичної" вартости виводів п. Шурлея може послужити його обурення, що **українці не боролися проти своїх московських гнобителів** та що українці не мають ніяких історичних підстав для боротьби з Польщею. Як доказ польського українофільства покликувався п. Шурлей на відвідування поляками „руских" церков. П. Шурлей зарахував себе до великих приятелів українського народу, яких — мовляв — є стільки, що неможливо всіх усунути з цього світа кулями.

Повна фальшу та історичних неправд промова п. Шурлея викликала обурення серед усіх присутніх українців, а несмак навіть серед поляків.

Промова адв. д-ра И. Роґуцького.

РОЗПРАВА СПРАВИ НЕ ВИЯСНИЛА!

Високий Трибунале! Достойні Панове Судді Присяглі!

Політичні вбивства, то річ не нова, стрічаємо їх на сторінках історії кожного народу, що став вже на деякім ступені політичного розвою. І у нас, на галицькій території неодно політичне вбивство мало місце, одначе такого таємничого вбивства, з такими закулісовими незнаними мотивами, як вбивство бл. п. Голувка, безумовно не було. Опінія публична і преса слушно назвала наш процес сенсаційним, небувалим.

Слід зазначити, що сам суддя Скуржинський після півторарічного ведення слідства, який знав справу більше ніж докладно, в останнім листі до самбірського суду на дозвіл на продовження слідства на дальших 3 місяці, мотивує свій внесок тим, що того вимагає „таємниче тло злочину і т. д., що того вимагає „таємниче тло злочину і скомплікований характер справи". Вже самі обставини в яких ведеться той процес є небуденні. Двох головних фізичних справників немає. Гнатів, що мав дати приказ Біласові втік за границю і, як подали українські часописи, був розстріляний на Україні більшовиками. Комісар Чеховський, що з огляду на відносини з Барановським, міг би дати неодні вияснення (як напр. в справі револьверу проданого Барановським) вбитий. Треба додати, що його наслідник комісар Хімчук помер наглою смертю, а рівнож такою самою смертю скінчив суддя Петер, що вів слідство в справі вбивства Чеховського...

Такий дивний спліт подій.

Не дивниця, що в тих обставинах відразу насувався сумнів, чи розправа, яка ведеться вже 3-тий тиждень, висвітлить тло вбивства і його закулісові спонуки. З жалем мусимо ствердити, що *розправа не вияснила нам ні таємничого тла справи, ні моральних справників, тих, які дали приказ вбивства Гнатовові, ба навіть не виявила справи фізичних справників.*

Василь Білас признався до вчинку перед слідчим суддею, але ті зізнання він пізніше відкликав, мотивуючи, що залежало йому на тім, щоби уникнути доразового суду. Всеж, треба приняти, що він був одним із двох убивників. Зате Данилишин описував спершу свою участь зовсім неясно, незгідно з Біласом, пізніше відмовив зізнань, на розправі заперечив, а перед смертю заявив, що він справником не був, і що час колись справу виявить. Буній так у слідстві як і на розправі говорив і говорить, що другого справника не пізнав, хоч добре знав Данилишина і нема основ, щоби не вірити Бунієві. Льогічно треба припустити, що коли тим другим справником був би Данилишин, то він чейже не боявся би разом з Біласом приступити до Бунія, які оба добре знались і не уважав би чейже за потрібне триматися у такій віддалі, щоби його Буній не міг пізнати. Гнатів в день вбивства їхав до Трускавця автом з якимсь чоловіком, а рівнож стверджено, що крім авта був там ще якийсь таємничий візник.

Всіх тих моментів, таких важних, розправа не вияснила і таємницю їх взяли до гробу Білас, Данилишин і Гнатів.

НЕ УКРАЇНСЬКА СПРАВА.

Ще важнішою справою, яка займала і займає живо весь український загал, це справа мотивів вбивства, а саме, хто видав приказ робітникові Гнатовові чи Біласові вбити посла Голувка, а яких кругів рекрутувалися інспіратори вбивства. Український загал все заступав ту думку, *що вбивство посла Голувка це не українська справа. Український загал не змінює своєї думки.* Білас і Гнатів це вправді український меч, *але кермувала ним несумнівно не українська рука в політичнім розумінню того слова. Висліди розправи не захитали того становища.*

КИМ БУВ Т. ГОЛУВКО?

Промовець виказує, якою нісенітницею було вбивство Голувка з українського погляду. Треба передовсім підчеркнути, що посол Голувко не був віякою урядовою особою, за політику влади не відповідав і всупереч пересвідченню людей мало зорієнтованих в політичних відносинах фактично не мав в урядових чинників надто великого впливу. Він був відомий з досить частої змінливости своїх політичних поглядів супроти української справи. Своїми досить ліберальними поглядами на національне питання в Польщі був він в клюбі ББ досить відокремлений і тому не міг мати і достаточного впливу, щоби зреалізувати свої мрії. До групи полковників він не належав, до того він до недавного часу був чільним ППС-яком. Як невеликий вплив мав він на справи українські в державі, свідчить вимовно, що в такій важній справі як „пацифікація", Голувка ніхто не питав, хоч треба було льояльно приняти, що Голувко ставився негативно до тої болючої справи. Знаємо з представлення послів Луцького і Загайкевича яку епізодичну ролю відограв покійний Голувко в так званих польсько-українських переговорах.

Про покійного Голувка не можна було говорити як про одиницю, яка сама в тодішних обставинах могла бути рішаючим чинником в довершенню так званої польсько-української угоди, якої нібито українське революційне підголля могло боятися. Коли до того зважимо, що вбивство сталося в часі, коли в Лізі На-

родів була скарга на пацифікацію і ждала на вирішення, в часі коли навіть Провід ОУН. — як виказали висліди розправи — наказав здержання актів террору і саботажу і що те вбивство мусіло найти некорисний відгомін в Европі, то зрозуміло як абсурдним зі становиська українських кол, так леґальних як і нелеґальних, було вбивство Голувка. **Тому український загал має право мати підозріння, що вбивство було спровоковане через особу, чи ґрупу осіб, яким залежало на тім, щоби скомпромітувати тодішні українські політичні вмагання і вплинути в той спосіб на вирішення жалоб в Лізі Народів.**

ХТО ІНСПІРУВАВ?

Василь Білас і Михайло Гнатів були звичайними робітниками, без всякого політичного вишколення. Нема сумніву, що вони стільки знали за Голувка, скільки і Буній. Длятого навіть коли би припустити, що вбивства доконали низи ОУН. на власну руку, то мусимо приняти, що не вирішував тієї справи Білас чи Гнатів, а хтось інший інспірував їх. Пан прокуратор на основі зізнань поліційних свідків приймає, що інспірував це Зенон Коссак. Здогад цей не є нічим конкретним підтриманий, а зважимо, що Зенон Коссак це боєвик непересічної дисципліни і внутрішньої культури, то трудно припустити, щоби на власну руку пішов проти директив і інтенцій Проводу ОУН. Знаємо, що Коссак мало перебував в Дрогобичі, а нема сліду, щоби перед вбивством він був там і контактувався з Гнатовом чи Біласом. Однак стверджено, що познайомив Гнатова з Барановським і сказав Гнатові, що може мати до Барановського довіря.

З огляду на становище Барановського в організації ОУН. і на довіря до нього, він несумнівно був би знав, хто був справником вбивства, коли воно було постановлене хочби навіть через районовий чи повітовий Провід ОУН. І — коли видав Коссака — був би очевидно тих справників **видав.** Тимчасом цікаво, що Барановський видає зовсім інших справників. Робив це доцільно і свідомо, бо очевидно **боявся за власну скіру.**

БРУДНІ ПАЛЬЦІ ПРОВОКАТОРА.

Другим моментом, котрий робить справу загадковою і рідко сензаційною це те, що на лаві підсудних засідає поліційний конфідент Барановський. Це таємнича особа і розправа не висвітлила докладно всіх сторінок його брудного і нікчемного життя, а однак кожний, хто брав участь в розправі, хто ознайомлений зі станом слідства, не може опертися переконанню, **що він в тій справі мачав свої брудні пальці і найправдоподібніше чин той спровокував, а на чиє домагання — це остане загадкою.** Треба з натиском ствердити і підчеркнути те, що **оба револьвери, якими був вбитий посол Голувко, перейшли через руки Барановського.**

Дуже дивним видається рівнож в тій справі, **чому Михайло Гнатів, про якого поліція знала, що він визначний член ОУН,** не був арештований і по двомісячнім побуті він спокійно від'їжджає собі за границю. Ба, було стверджено, що він знав, що староство в Дрогобичі дістало наказ пашпорту не видати, а всеж він спокійно від'їхав собі. Один із поліційних свідків, питаний у тій справі, чому Гнатів не був приарештований, сказав тут на салі „про це міг би сказати хіба Барановський".

Рівнож дуже характеристичними і кидаючими світло на справу є грипси Барановського, писані до його жінки з вязниці. В однім з них пише він: „Ніколи не дають мені можности вит'олкуватися... (тут предсідник перериває і заявляє, що цей грипс є урядовою тайною). Цілий ряд інших моментів увінених на розправі щодо особи Барановського, виказує, що в тій цілій справі він відограв якусь таємну ролю. В тім місці дозволю собі звернути увагу на заприсяжені зізнання Йосифа Біласа, який зізнав, що жив в сердечних відносинах з Василем Біласом, з Мотикою і Данилишином, і що він несумнівно був би знав, коли би замах на Голувка був серед них плянований. Він зізнав дальше, що рішення про те прийшло несподівано за один чи два дні.

КУЛІСИ.

Хто слухав уважно зізнань радника Івахова, таких ревеляційних і відбігаючих від акту обвинувачення, той мусить признати, що в тій справі є щось таємничого. Ті зізнання були підтримані зізнаннями комісаря Білевича. Два високі поліційні достойники, з котрих перший відограв небуденну ролю у львівськім воєвідстві впродовж ряду літ, вказують наглядно, що **та справа має свої куліси і що поза тими кулісами криється якась небуденна, несамовита історія.** Зізнання пп. Івахова і Білевича ще більше зробили справу вбивства посла Голувка несамовитою і таємничою. Коли згадаємо інші концепції, які входили в рахунок щодо мотивів вбивства, як приміром концепції двох статтей „Фоссіше Цайтунг", і нпр. факт, що були польські політичні угрупування, які боялися номінації посла Голувка на становище львівського воєводи, то зрозуміємо, якою таємничою є та ціла справа.

Тих таємниць тої якоїсь позакулісової гри в тій справі розправа не виказала і тло вбивства і моральні справники його до нині не висвітлені. Пан прокуратор упростив собі легонько справу в той спосіб, що ствердив тільки, що наказ до вбивства видав Михайло Гнатів і що з огляду на те за той чин має відповідати українська революційна організація.

БУНІЙ.

А тепер хочу зайнятися Бунієм і його ділом, про яке каже головне питання про співучасть в злочині вбивства. Судимо не вчинок, тільки живого чоловіка. Кожний безсторонньо мусить признати, що зі всіх трьох підсудних, Буній таки найчесніший і найхарактерніший.

В хвилині злочину мав літ 18, був смаркачем. Те, що був українським патріотом, цього годі йому брати за зле. Належав до леґальної орґанізації „Пласт", а коли ту організацію розвязано, він пристає до молодих людей, бо вірить їм, що це українські патріоти. Може бути, що він був кепський політик, але прошу цьому не дивуватися, бо **його професором від політики був Мотика.**

Ми оборонці з того місця нераз просимо серця для обвинувачених. Маємо до того повне право, бо несправедливим суддею є той, хто не є милосерним суддею. Однак я не вимагаю від вас, панове судді присяжні, щоби ви мали серце для нього, але маю право вимагати, щоб ви мали зрозуміння для нього і для його становища ідейних мотивів чину.

Мусимо завдати собі питання, чому Буній, звичайний сторож, попав в конфлікт з карним законом. Злочин, так само як революція, в ґрунті речи є конечним наслідком і найяскравішим симптомом суспільного стану. Політичний зло-

чин є можливий тільки там, де відносини політичні є того рода, що значна частина громадян почуває себе покривдженою політичним ладом. В державах, в яких всі добре почуваються, нема політичних злочинів. Коли політичного злочину допустився Буній, то мусить істнувати підложе, на якім той політичний злочин міг повстати. То підложе, це нездорові польсько-українські відносини, а Буній, це ніщо більше, як більш чи менш свідома **жертва тих анормальних відносин.**

ВІДПОВІДЬ ШУРЛЕЄВІ.

Тут слід відповісти бодай найкоротше п. Шурлєві. Бо мец. Шурлєй кликав: Щож ви хочете, українці, адже ви маєте все, чого душа запрагне. На жаль, чи на щастя — не всі так думають. Не думав так і пок. Голувко. І тут промовець відчитує цитати з брошури Т. Голувка про національні справи, в якій стверджує, що становище нац. меншин у Польщі легко може стати яскраво ворожим супроти держави. Той сам погляд підтримує б. польський дипльомат п. Лось у своїй брошурі „Про конструктивну політику на Русі Червоній". Колиб усі польські політики глядїли на польсько-українські відносини очима п. Шурлєя, то будуча історія тих відносин була би дуже сумна. *Промова п. Шурлєя,* красномовною формою бездоганна, *була для українського народу просто образливою.* П. Шурлєй звів український нарід до етнографічної маси та кидає на ціле українське громадянство наклеп, що ціле громадянство є моральним автором убивств. Закид „подвійної ролі" українського громадянства є нечуваний. На жаль, ми тут не маємо такої свободи слова, як п. Шурлєй. П. Шурлєй зрештою абсолютно не знає політ. фактів. Тут промовець читає політ. заяви українських політ. партій у справі революційної делеґальщини. Тільки люди, які не орієнтуються в українських відносинах і не знають історії української політ. думки, можуть закидати „дволичну гру" українського громадянства.

ПІДСТАВИ ПІДПІЛЛЯ.

Ні, розбіжности поміж ідеєю боротьби революційної та ідеєю боротьби еволюційної істнують дуже поважні і нема ціли того факту закривати. Але з другого боку фактом також є, що істнують обєктивні дані для екзистенції української націоналістично-революційної організації. Цими обєктивними даними є передовсім історична трагедія українського народу, який втратив свою державність. Факт, що українці найшлися після війни в 4 чужонаціональних державах; факт, що ми стратили і тратимо дальше свій культ.-політичний і господарський і культурний стан посідання зперед війни; факт, що українська молодь є позбавлена своїх шкіл, що після скінчення шкіл не має доступу до державних варстатів праці, що українська молодь не має ніяких вентилів для свого природного молодечого темпераменту, факт, що по цілім світі ширяться націоналні і суспільні течії, які мусять знаходити свій відгук так само на наших землях, всі ті факти зводяться остаточно до того, що ідея революційної боротьби не є зовсім безпідставна і що революційна організація має обєктивні умовини, на яких може спиратися. І ніхто теж з українців, ніхто з самих членів ОУН не стояв і не стоїть ніколи на становищі, що польська держава не має права боротися з українською революційною організацією. Але тут саме доходимо до тої проблеми, довкола якої крутиться цілий цей процес: *якими методами влада поборює український рев. рух.* Тут ми маємо класичний приклад, **що та боротьба властей безпеченства ведеться методами морального розкладання української націоналістичної молоді, а як засіб до цього служать платні конфіденти провокатори.** Колиж ми стверджуємо, що ведеться і мусить вестися боротьба поміж двома світами, то мусимо спитати себе: чи справді та боротьба не може бути боротьбою лицарською. Чи справді та боротьба мусить переходити на такий слизький ґрунт, яким є деправування молодих душ платнею по 200 зол. місячно грошевими нагородами за видачу своїх товаришів. Вербування молодих людей на службу конфідентів і провокаторів, це сіяння моральної зарази, яка є дуже небезпечна. Небезпечна не лиш для української революційної орґанізації і не лише для української молоді взагалі, але остаточно і для польської держави. Доказом цього є також цей процес, в якому на лаві підсудних засіла така креатура, як Барановський. Видно, що дійшло вже до свідомости деяких одиниць і деяких чинників, що не є дуже доброю і корисною річю покористовуватися вічно інституцією загальних конфідентів.

Але прецінь ціла польська національна політика йшла до цього часу надзвичайно на руку тій українській націоналістичній організації, якої провідним гаслом: Чим гірше тим ліпше. Польська національна політика супроти українців нічого не зробила, щоби вирвати ґрунт з під ніг української революційної організації, а за те все зробила, щоби ґрунт змінити. Пригадую панам суддям присяжним характеристичний вислів одного свідка, аспіранта поліції, п. Бубена, який сказав: „після розвязання Пласту половина пішла до націоналістів, а половина до комуністів." Чи не насувається відразу льоґічне питання: пощо в такім разі було розвязувати „Пласт"?

Я кінчу тих кілька слів, які мав сказати в обороні Бунія, за якого уневиннення прошу. Кінчу свої виводи словами польського великого соціольоґа Людвіка Гумпльовича:

„Niechaj socjologja zwróci przedewszystkiem uwagę na przestępstwo jako na wytwór społeczeństwa, aby prawodawcom naszym, którzy cały swój spryt wysilają na wynajdywanie wyrafinowanych kar, nareszcie także raz zaświtała prawda, że karzemy zbrodnie, ponieważ mamy potrzebę zwalenia na kogoś winy i w ten sposób przynieść sami sobie ulgę."

*

Промови оборонців д-ра Ст. Шухевича, д-ра Кройнавера і д-ра Кміцикевича з технічних причин подамо в завтрішньому числі.

*

Після промови д-ра Кміцикевича перервано розправу до пятниці рано. Присуд у пятницю в полудне.

Розправа за селянські заворушення.

ПАТ повідомляє, що 9. жовтня починається в Ряшеві, рівночасно в двох сенатах, розправа за селянські заворушення в ряшівськім і ланцутськім повіті. Перший сенат судитиме справу проти Антона Урбана й 45 товаришів за події в Ґрodзіску. Розправа ця потреває ок. 18 днів. Переслухають 70 свідків.

Другий сенат розглядне справу проти Андрія Кокошки та 37 товаришів за події у Вільці й проти Володислава Пасерба й 16 тов. за події в Ґіжині. Розправа потреває около два тижні. Переслухають 86 свідків.

Деякі з обвинувачених обняті актом обвинувачення в обох справах.

—о—

ПІЛСУДСЬКИЙ В КРАКОВІ.

КРАКІВ, 5. 10. ПАТ. До Кракова прибув із родиною марш. Пілсудський.

НОВИНКИ

— **Отворення храму св. Юра.** В суботу, 7. ц. м. в год. 6 вечором отвориться двері обновленого Святоюрського Храму для богослужебних цілей, великим духовним концертом святоюрського хору під дириґентурою п. Івана Охримовича. Відспівані будуть: 1) Бортнянський, Концерт XIII: „Радуйтеся Богу"; 2) Чайковський: „Вірую"; 3) Кошиць: „Блаженства"; 4) Бортнянський: Концерт XVI. „Вознесу Тя Боже мій"; 5) Бортнянський: „Тебе Бога хвалим". Добровільні жертви на кошт обнови храму будеться приймати при вході до церкви. На ґалерії церкви молодь зможе дістатися тільки до год. 5.45. Від тої хвилі буде вступ на хори тільки для членів хору. До участи у святі запрошує щиро всіх вірних **Архикатедральний Парохіяльний Уряд Церкви св. Юра у Львові.**

— **Філія Союзу Українок-Еміґранток** у Львові уладжує Чайний вечір, який відбудеться 8. жовтня ц. р. в салі „Бесіди" при вул. Рутовського, 22. Початок в год. 7. веч. Вступ за добровільними датками. Дохід призначений на бідних дітей і сиріт еміґрантів.

— **З Театру ім. І. Тобілевича.** Управа Театру ім. І. Тобілевича повідомляє нас, що на сезон 1933/34 заанґажувала найкращого режисера українських сцен у Галичині Йосифа Стадника. Трупа числить 30 осіб, у склад якої входять між іншим артистки Л. Бенцалева, Л. Кривіцька, Л. Ленська, А. Совачева, Л. Радванська, Л. Пастернаківна і М. Слюзарівна; артисти: Й. Стадник, М. Бенцаль, І. Рубчак, І. Даньчак, Я. Кривіцький, Ю. Нікітин, Ш. Яковлів, А. Теплий, І. Кудла, Р. Тимчук, С. Когут, М. Старицький і Р. Мусій. Режисерують Стадник та Бенцаль. Музичний провід у руках Е. Цісика. Адміністрацію веде Іван Волощук і М. Старицький. Театр має власну орхестру.

— **„Хліборобський Шлях" тижневиком.** Орґан хліборобів-гетьманців „Хліборобський Шлях" з 1. ц. м. заповідає, що з днем 1. листопада 1933 виходитиме що тижня, замість що два тижні, як дотепер.

— **Музей „Бойківщина"** в Самборі має від 1. VI.—30. IX. 1933 р. 163 катальоґові числа приросту до ч. 2877 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: мінеральоґія 1, палеонтольоґія 2, археольоґія 54, етнольоґія 18, печатки 8, церк. мистецтво 6, світлини 9, ікони 2, старі памятки 5, килими 1, монети 12, банкноти 1, портрети 1, ризи церковні 2. різьби 4, воєнні памятки 7. Архив і бібліотека: книжки 113, рукописи 16, ґазети, журнали 418, мапи 1, рукоп. книги церковні 4, стародруки 4. Жертводавцями були пп.: Боберський М., Бачинський М., д-р Білинський І., Бережницький Ю., Бачинський Л., Бачинський Б., рад. Білинський Т., Бобовський І., Білас З., Волосянська М., Ващишин І., Гладилович М., Голойдова М., І. гімн. Самбір., о. Дашо С., Децик І., Іванців П., Кооп. „Книжка" Самбір. Крупкова А., д-р Кобільник В., Кобільниківна О., Качмар М., о. Кінаш Ю., Кульчицький-Гут Р., Коблянський М., інж. Кордуба В., Конар П., д-р Княжинський Ю., Козловська М., о. Кміт Ю., Лятецька О., Луцько О., Ліськевич Т., о. Макар І., Мошович І., д-р Максимчук І., Мосор Д., Макар М., Михайлечко П., Марків І., Мачинський М., Охримовичова О., Ортинський Ф., д-р Ортинський І., проф. Пашко В., Павлів О., д-р Пеленський Ю., Робінсон І., д-р Рабій Ю., Романський І., д-р Скорик М., Сосуловська, Сипливий Ф., інж. Сілецький Л., Тершаковець З., проф. Филипчак І., ЧСВВ. Лаврів, Шавала, інж. Шматера В., проф. Януш І., Ясеницька А., Янів В., Явірський І., Управа Музею „Бойківщина" в Самборі.

— **Анкета в справі Українського Дому у Празі.** Т-во „Музей Визвольної Боротьби України" розпочало й веде акцію, завданням якої є збудувати Український Дім у Празі. Український Дім має не тільки послужити гідним приміщенням для памяток нашої визвольної боротьби, але стати також національно-культурним осередком, що репрезентуватиме українське життя та працю на чужині. Акція для збудування Українського Дому заснована на жертвенних зусиллях усього українського громадянства й уже від початку позначилася значним успіхом. Для популяризації цієї справи на всіх українських землях і серед еміґрації та для її якнайліпшої орґанізації було рішено перевести серед українських орґанізацій та окремих діячів спеціяльну анкету. Ця анкета має якнайповніше відбити погляди нашого громадянства на справу Українського Дому — на його потребу, значіння та вагу, а також на способи здійснення. До участи в анкеті може зголоситися кожний доброї волі член народу. Анкетний матеріял у міру потреби може бути використаний для публікацій. Подаючи це до загального відома, Управа Т-ва просить українські орґанізації, установи й окремих діячів ласкаво взяти участь у наміченій анкеті й висловити свої думки та побажання щодо Українського Дому в Празі, а разом з цим подати цінні поради в справі найдоцільнішого здійснення наміченого завдання, зокремаж щодо орґанізації збіркової акції та всенародньої участи в ній. Відповіді надсилати по можности небавом, на адресу Музею Визвольної Боротьби: Ukrajinske Museum, Praha-Zižkov, Karlova 14. Cechoslovakia.

— **61 обвинувачених.** Зі Стрия повідомляють нас, що в найближчому часі відбудеться там розправа проти 61 українців, обвинувачених у звязку з подіями в дні „Свята моря". Між обвинуваченими є також о. Кость Левицький з Підбережа.

— **Малярська вистава.** Польське Т-во Приятелів Мистецтва у Львові відчинило у своїй ґалерії у міськім Промисловім Музею (вул. Дідушицьких 1) осінню виставу т. зв. Краківської ґрупи. Ця ґрупа крайніх модерністів є під впливом відомого теоретика і фільософа д-ра Хвістка, що теж є малярем. Головні артисти на цій виставі Калінський, Кляр, Рімер і Кветнєвська.

— **Інавґурація нового академічного року** на львівській політехніці відбудеться в понеділок, 9. жовтня ц. р.

— **Обнижка інсталяційних оплат за телефони.** Міністерство почт і телеграфів обнизило інсталяційну оплату за телефони із 108 зол. на 65 зол. Треба ще цілком знести інсталяційну оплату, як це практикується в інших державах, та значно обнизити телефонічний абонамент.

— **Нові лікарі в Касах Хорих.** В останньому часі розвязано збірну умову зі всіми лікарями Кас Хорих. Лікарі дістали вимовлення, причому старші лікарі будуть звільнені, а на їх місце прийдуть молодші.

— **Що читають у Польщі?** Літературний критик „Прагер Прессе" у числі з 3. ц. м. присвятив фейлетон польським перекладам із чужих літератур за 1932 р. На 405 перекладів (дуже поважне число) із усіх ділянок знання. 259 книжок припадає на красне письменство. Найбільше перекладають із англійської та французької, далі йде німецька та російська мова. Поза російською мовою інші славянські майже не істнують для польських перекладчиків. Англійська література з 89 перекладними творами має половину зовсім другорядних авторів; французька аж 16 томів Зевака, газетного криміналіста; на 32 томів із російської, половина, як каже праський фейлетоніст, „просто скандальна"; в італійських перекладах верх бере порнографія. Свого часу польські літературні союзи завели дискусію про те, щоби піднести рівень перекладів; питання про те, які твори перекладати вирішують самі видавці, що шукають найлекшого заробітку. Правда, що коли спитати про перекладну працю у наших видавництвах, краще не відповідати.

— **Зловживання залізничими білетами.** Перед карним трибуналом у Львові відповідали два залізничі кондуктори, Филипишин і Світальський за те, що перевозили пасажирів за вживані залізничі білети. Вони мочили вживані білети, прасували горячим залізком і усунувши з них вистемпльовану дату, продавали приватно пасажирам. Через те залізничі каси мали поважні втрати.

— **За комуністичні летючки.** Львівський суд присяглих засудив Йохвету Лернерівну, служницю жидівського віроісповідання, за це, що роздавала робітникам з фабрики „Контакт" на вул. Корлецького комуністичні летючки, видані КПЗУ у справі голосних ліських подій. Лернерівну засудили на кару одного року вязниці.

— **Стріл у пекарні.** У пекарні Стан. Геса при вул. Гловацького 30. службовець пекарні Ст. Шкрабак пострілив нехотячи із Фльоберту 30-літнього пекаря Ст. Цеменґу. Забрали його до шпиталю.

— **Книжка Заремби.** В Познані в видавництві „Нова Астрея" вийшла книжка Генр. Заремби п. з. „Сповідь батька вбитої Люсі". Книжка має 308 сторінок і коштує 4.50 зол. Познанська преса приняла книжку Заремби з обуренням і накидається на нього, що зголився на творі якогось письменника покласти своє назвище. Зарібкування на покійній дочці, твердить згадана преса, це безмежне шубравство.

— **За спроневірення почтових грошей.** Проти б. управителя почтового уряду на Левандівці Ст. Марковського відбувся у Львові судовий процес за спроневірення 3.200 зол. Засудили його на півтора року вязниці, з припиненням горожанських і гонорових прав на 5 років.

— **За невірного любка.** Суд у Станиславові засудив Яніну Страшевську, служб. тартаку на три місяці вязниці, а Ол. Ґайсівну, бувш. учительку, на 2 місяці за це, що обляли лице сільною кислотою монтерові Кав. Городецькому, який обіцював із ними оженитися.

— **Обікрали залізничу стацію.** В Гербутові пов. Рогатин вломилися злодії до будинку залізничої стації й забрали залізну касетку з білетами та дрібну готівку.

— **Пожежа.** В Рибниках пов. Бережани вибухла в неділю, 1. ц. м. в загороді Василя Уніцького пожежа, що перекинулася швидко на сусідні будинки й знищила десять господарств. Згорів теж громадський дім.

— **Траґічна пригода з ґранатою.** Михайло Панас з Потуриці пов. Сокаль, літ 33, найшов у землі ґранату, що походила зі світової війни. Коли почав її розбирати, ґраната вибухнула, ранячи тяжко Панаса, який перевезений до шпиталю в Сокалі помер. Крім того легко ранило трьох хлопців.

— **Ограбили священика.** До мешкання польського священика Туркевича в Гусові біля Ланцута добулися в ночі три бандити, розпороли касу, порозбивали шафи і шуфляди та забравши багато цінних річей, втікли. Кс. Туркевич не ставив ніякого опору, бо був безборонний.

— **Згорів у стодолі.** В селі Лаздунах на Поліссі згоріла стодола зі спячим у ній власником Мих. Сергіяшом, літ 54. Доходження викрили, що стодолу підпалили два брати Сергіяша, щоби здобути тією дорогою маєток вартости 40 тисяч зол.

— **Катастрофа в копальні.** В копальні „Польска" в Малій Домбровці обсунулася головна частина шибу, наслідком чого 10 шахтярів було відрізаних від світа. Робітників видобули на другий день.

— **Провокатор.** На основі зізнань кількох поляків арештували в Варшаві службовика залізничої дирекції, бувшого російського шпіона та провокатора, Мечислава Гаревича. Доказували, що він видав царській поліції кількох членів ППС. та що через нього покарали смертю Монтвіла-Мірецького. Варшавські часописи повідомляють, що Гаревич вийде на волю, бо злочини, які йому закидають, сталися тому 25 літ.

— **Вбили більшовицького аґента.** В Глинянках біля Варшави найшли змасакроване тіло консулярного аґента з Москви Міценмахера, делеґата провідників польських комуністів Ленського-Лещинського. Здогадуються, що Міценмахера вбили комуністи, які підозрівали його в зраді.

— **Ріжні вістки.** У французькому департаменті Льоари дався чути землетрус, що не зробив більших страт. — В цілій Північній Еспанії впали сніги, а температура обнизилася до 5 ст. нижче зера. Є великі шкоди в виницях і садах.

— **Харчева редукція.** В Німеччині застосовано минулої неділі розпорядок, на основі якого першої неділі кожного місяця всі ресторани і харчівні обовязані видавати обіди тільки з одної порції. Від ціни кожного дання потручується 50 фен. на покриття власних коштів і ріжницю призначується на фонд комітету боротьби з голодом і бездомністю.

— **Землетрус в Еквадорі.** Від неділі навіщує береги Еквадору щораз сильніший землетрус. Багато кораблів з прибережної комунікації ушкоджених. Центр землетрусу находиться на островах Галяпагос. Одночасно вулькан Сабвучепте викидає на кілька миль попіл.

— **Дівчина з живою змією в череві.** Вдовиця Думітра Радука у Факшанах привела до шпиталю свою доньку Поліксенію, що безнастанно жалувалася на болі в череві. Лікарські оглядини показали, що в череві дівчини є жива змія. Дівчина не знає, як та змія дісталася до її шлунку. Вона лише пригадує собі, що раз спала в полі і їй здавалося, що в роті є якийсь предмет. Тоді вона не звертала на це ніякої уваги, думаючи, що їй таке приснилось.

— **Згоріло 58 безробітних.** Біля Голівуд згорів парк, в якому ночували безробітні. Серед згарищ найшли 58 спалених трупів, а крім того коло 150 осіб тяжко попарилося.

—o—

З судової салі.

ЗА ЛЕТЮЧКИ ОУН.

Перед львівським судом присяглих відбулася 5. ц. м. розправа проти Василя Лапчука, студ. політ., Івана Булича, Дмитра Булича, Олександра Потурая, Марії Хомин, служниці і Василя Даннилова, шлюсаря, всіх зі Львова, обвинувачених за те, що 4. червня ц. р. з приводу панахиди на гробах українських стрільців на Янівському цвинтарі розкидали летючки, видані ОУН. Боронили адвокати д-р Ганкевич і д-р Старосольський.

Всіх обвинувачених увільнили.

—o—

Студентські справи.

СТУДІЇ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ В БЕРЛІНІ.

Подаємо до відома заінтересованим, що наука у всіх високих школах у Берліні починається в зимовому півроці дня 1. листопада. Бажаючі студіювати повинні вже тепер вносити подання про прияття просто до ректорату дотичної школи, або на адресу Спілки, яка опісля відішле подання до відповідної школи.

Подання про прияття із зазначенням факультету треба написати в німецькій мові. До подання долучити власноручно написаний у німецькій мові короткий опис життя, матуральне свідоцтво в оригіналі та в перекладі на німецьку мову і посвідку родичів, що зобовязуються посилати відповідні гроші на студії. Іматрикуляція починається 14 днів перед початком викладів. Докладну дату дістане петент при зголошенні до іматрикуляції. Недодержання речинця іматрикуляції потягає за собою кару в сумі 10 н. м. Шкільні оплати: вписове 30 н. м. та 5 н. м. за провірення документів, піврічна шкільна оплата 100 н. м., каса хорих гардероба та соціяльні добавки 17.75 н. м., годинове 2.50 н. м. Оплати за один піврік доходять звичайно до 200 н. м. Новоприняті студенти можуть ходити на виклади та вправи навіть тоді, коли вони ще неіматрикульовані або не заплатили належних оплат. Шкільні оплати можна сплачувати у трьох ратах. Кожний петент буде принятий як звичайний слухач з тим, що по двох півріччах мусить представити посвідку поступу в науці та достаточного опанування німецької мови. Життя в Берліні розмірно дешеве. Помешкання можна дістати в Українськім Студентськім Домі за зниженою оплатою. На прожиття потрібно щомісячно 100 н. м. Приїзжаючі на студії до Німеччини повинні задержати при собі карту їзди, тому що по заіматрикулюванні є можливість одержати зворот половини коштів їзди від першої граничної німецької стації.

В Берліні істнують отсі високі школи: **1. Університет** з факультетами фільософічним, медичним, теольогічним, державних наук та права. Наука триває чотири роки. **2. Висока Технічна Школа;** виділи: архітектура, будівельна інжинірія, будова машин, електротехніка, будова кораблів та корабельних машин, будова літаків, господарські науки (господарство й техніка), науки природничі, хемія та гірничий факультет. Наука триває 4 роки та один рік праці в механічних варстатах. По закінченні студій дають диплом інжиніра. Всім, що хочуть студіювати будову літаків, спеціяльно поручаємо ті студії у Високій Технічній Школі в Берліні. **3. Висока Торговельна Школа;** наука триває три роки та один рік практики. По закінченні студій дають диплом купця, або диплом учителя торговельних наук. Крім цих шкіл істнують ще: **висока господарська школа, ветеринарійна, висока школа фізичного виховання, висока школа політичних наук та кілька фахових шкіл.**

Про докладні інформації звертатись на адресу: Verein ukrainischer Studenten, Berlin, Charlottenburg 2, Schliessfach 92.

До листа треба долучити на відповідь інтернаціональну поштову марку.

СПОРТ.

Фінали мистецтв копаного мяча У. С. С.

В днях 14. і 15. ц. м. відбудуться на грищі Сокола Батька кінцеві розгривки за мистецтво У. С. С. в копаному мячі. Участь у фіналах візьмуть дружини: „Тризуб" (Львів), „Беркут" (Перемишль), „[illegible]" (Рогатин) та „Вихор" (Ямниця-Станиславів). На [illegible] розгривці з приїзду мистця станиславівської округи до Львова, що є дуже можливе з огляду на [illegible] дороги, субреферат копаного мяча рішив допустити до фіналу львівську „Мету", що в мистецтвах львівської округи заняла почесне друге місце. — Початок змагань в обох днях в год. 13.30 попол. Ціни білетів дуже [illegible]. Для молоді у шкільному віці вступ вільний.

Мячевий спорт в Яворові.

У вересні розіграла мячева дружина „Сокола" 3 змагання з посторонніми дружинами: 1) Дня 3. 9. у Судовій Вишні з тамошнім „Соколом" (відплатні змагання) з вислідом 3:1 в хосен Судової Вишні. Судіював п. [illegible] з С. Вишні. 2) Дня 24. 9. розіграв „Сокіл" з [illegible] „Хуртовиною" в Яворові змагання з вислідом [illegible] в хосен Комарна. Яворівці програли не так тому, що противник був досить сильний, як радше тому, що не [illegible] тренують. Судіював п. Родович з Комарна. 3) Дня [illegible] розіграв „Сокіл" змагання з „Хортицею" з Любачева з вислідом 3:0 в корость „Сокола". Ворота кробули: [illegible], Харамбура й Корабович. Судіював добре п. Дуда з [illegible]рова. На обох останніх змаганнях було по 2 [illegible].

БРОДИ. *Богун—Ж. Т. І.* 2:1 (1:1). Змагання [illegible] розіграні в суботу 30. м. м., виграла заслужено українська дружина. Прихильники жидівської дружини [illegible] з цього приводу невольну авантюру на грищі, яка перемінилася в бійку.

БРОДИ. *Гевада—Луг* 2:1 (1:1). Змагання розіграні в неділю 1. ц. м.

НАДВІРНА. *Бескид (Надвірна)—Рох-Дев-Три (Станиславів)* 3:3 (1:3). Цей вислід може рішити про мистецтво Ц-класи у станиславівській підокрузі.

МУКАЧІВ. *С. К. „Русь" (Ужгород)—С. К. „[illegible]вич" (Мукачів)* 9:0.

УЖГОРОД. *Репрезентація славянських клюбів—Репрезентація мадярських клюбів* 3:0 (2:0). Традиційні змагання, розіграні на грищі „Руси" 28. 9., вирішили [illegible] змагуни славянських дружин у свою користь.

—o—

Нові книжки й журнали.

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ", популярно-науковий журнал Т-ва „Просвіта": Рік VI. ч. 10, Львів, жовтень 1933. [illegible] Покрова; І. Крипякевич: Українське життя в [illegible] часах; М. Дольницький: Майбутнє нашої землі; [illegible]ський: Потилич; І. Лоський: З життя і побуту [illegible] старшини; Ф. Коковський: Ocпорювання [illegible] довжина; С. Брик: Сон; М. Бардега: Відомости про [illegible] діяльністю; М. Дольницький: Де найкраща країна за [illegible]; Н. Дорошенко: Еспанія колись і тепер; О. [illegible]: [illegible]лателістика в Америці; Історія „Просвіти"; Бібліографія

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 6. X. год. 7.30 веч. „III. поверх, кімната ч. 17".

Субота, 7. X. год. 7.30 веч. „III. пов. кімната ч. 17".

Неділя, 8. X. год. 3.30 попол. „Викрадена наречена".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 6. X. год. 7.30 веч. „Готівка".

Субота, 7. X. год. 7.30 веч. „Готівка".

Неділя, 8. X. год. 3.30 попол. „Неприятелька мущин".

Кіна.

АДРІЯ: „В гураганному вогні" (Том Мікс).

АПОЛЬО: „Історія гріху" (Ст. Жеромського).

АТЛЯНТИК: Фільма Совкіно: „Турбіна 50.000 ГП".

КАСІНО: „Серце велитня" (Волес Беррі).

КОПЕРНИК: „Пісня над піснями" (Марлена Дітріх).

КОЛІСЕЙ: „Володар пустині", ревія „Хто раз відвідає нас..."

МАРУСЕНЬКА: „Пісня над піснями" (Марлена Дітріх).

МІРАЖ: „Золотий молох", „Коли хочеш віддати серце" (Ліліяна Гарвей).

МУЗА: „Мата Гарі" (Ґрета Ґарбо, Рамон Новарро).

ПАЛЯС: „12 крісел" (Власта Буріян, Димша).

ПАН: „Манджурія горить" і ревія.

ПАСАЖ: „Король арени" (Кен Мейнард).

СТИЛЕВЕ: „Веселий любко" та ревія.

ХИМЕРА: „Дика дівчина".

УТІХА: „Пожадана", ревія „Прийдіть до нас до кіна".

Закордонне радіо.

Пятниця, 6. жовтня 1933.

Братислава (279,3) 18.20 Французька форт. музика; **Міляно** (331,4) 20.30 Концерт; **Ляйпціг** (389,6) 20.00 Весела авдиція; **Білгород** (429,7) 21.30 Спів; **Рим** (441,2) 17.15 Концерт; **Беромінстер** (459,4) 19.20 Нар. швайц. пісні; **Відень** (517,2) 11.30, 12.00, 19.00 Концерт, 17.15 Трубна орхестра; **Будапешт** (550,5) 21.15 Циг. орхестра; **Харків** (937,5) 8.00 Трубна орхестра, 10.00 Музика для дітей, 13.50 Весела пісня в музиці, 15.00 Тріо, 16.20 Звуковики, 18.00 Клясична драма, 19.00 Квартет, 20.00 Мельорецитації, 21.30 Німецька музика; **Москва** (424,3) 9.00 „Ріґолетто" оп. Вердія, 17.25 „Демон" оп. Рубінштайна.

Субота, 7. жовтня 1933.

Братислава (279,3) 12.35 Концерт; **Берлін** (419) 17.55 Брамсові пісні; **Білгород** (429,7) 17.00, 21.30 Нар. пісні; **Відень** (517,2) 12.00 Концерт, 20.00 „Князь Метузалем" оп. І. Штравса; **Мінхен** (532,9) 20.00 Веселий вечір; **Будапешт** (550,5) 12.05, 17.30, 22.45 Концерт; **Харків** (937,5) 8.00 Концерт для села, 9.30 Оп. й балет. музика, 10.30 Музика й рецитації для дітей, 13.50 Концерт української фільгармонії, 16.00 Артисти держ. сцен, 17.30 Трансм. з театру; **Москва** (424,3) 15.00 „Залізна ріка" звуковик Серафимовича, 17.25 „Фавст" оп. Гуноа (Досв. 720 м.).

Львівське радіо.

Пятниця, 6. жовтня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.35, 23.05 Грамофон; 15.55 Музика, спів; 16.55 Віольончеля, спів; 18.00 Відчит у німецькій мові „Побіда під Віднем"; 18.20 Легка музика, спів; 19.25 Фейлетон; 20.00 Муз. балачка; 20.15 Симфон. концерт; 22.40 Спортові вістки; 22.50 Танкова музика.

Субота, 7. жовтня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.35 Легка музика; 15.30 Господарський комунікат; 16.00 Музичні загадки; 16.15 Грамофон; 16.20 „На слідах грубої звірини на побережі Слонової Кости"; 16.40 Лекція фр. мови; 16.55 Концерт (музика, спів); 17.45 Авд. для хорих; 19.05 Вівчина; 19.25 „Замах на поїзд" опов. Джіма Повкера; 20.00 Концерт (музика, спів, Турська-Бандровська); 21.00 Почт. скринька; 21.20 Шопенівський концерт Турчинського; 22.00 Відч. в італ. мові про Польщу; 22.15 Спортові вістки; 22.25, 23.05 Муз. репортаж.

—o—

БІРЖА.

У четвер Банк Польський платив за долара 5.70 зол. У приватних оборотах платили 5.72 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 5. X.: масло дес. і експ. 2.90 зол., молоко 19 сот., сметана 90 сот., яйця 3.90—4.— зол. за копу. Тенденція на сметану звишкова, на решту сильна.

ПОДЯКА!

Комітет будови церкви у Звенигороді [illegible] складає отсим прилюдно сердечну подяку Вп. п. **Василеві Назарлевичеві,** громадянинові Звенигорода Старого, за дароване [illegible] ним великодушно 550 [illegible] під будову церкви на тому передмісті Львова. Завдяки тому великому дарові громадянина-патріота зможе Звенигород Нове вже в найкоротшому часі приступити до будови свого храму Божого.

ЗА КОМІТЕТ:

о. Вол. Харина, голова. Мгр. Василь [illegible], секретар.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.